

proposta didàctica

La visita

Isabel-Clara Simó

Introducció / Carles Cortés

www.bromera.com
edicions

bromera

TEATRE
bromera

Premi de Teatre Ciutat d'Alcoi

Les Propostes didàctiques que completen el llibre *La visita* han estat concebudes com un instrument auxiliar de la tasca lectora, que és, en el cas d'una obra teatral, també una reflexió sobre un plantejament escenogràfic virtual de l'obra.

Segons els objectius que es pretenga assolir, segons les necessitats i disponibilitats dels receptors, caldrà fer una selecció més o menys àmplia i més o menys profunda d'aquest ventall obert de possibilitats diverses i variades. També es podrà suprimir, variar, completar o fer tot allò que aprenents i docents consideren convenient per tal de fomentar la lectura o la pràctica teatral. Al cap i a la fi, les propostes d'activitats pretenen millorar la comprensió, la capacitat de relació i de raonament, la sensibilitat teatral i la capacitat de diversió i creació múltiple que qualsevol llibre de teatre ofereix als seus lectors.

A. SOBRE L'ESCRITORA I LA SEUA OBRA

---

1. Mira a <http://www.youtube.com/watch?v=IIuZZcCeOiA> (4:43') l'entrevista feta a l'autora l'any 2009, després de la publicació del seu volum autobiogràfic *Els racons de la memòria*, i contesta les preguntes següents:
  - I 1.1. Pren nota de les ciutats citades al llarg de l'entrevista i resumeix l'opinió que Isabel-Clara Simó té de cadascuna d'aquestes.
  - 1.2. Determina quin fet de la seua vida pot haver-li motivat la reflexió darrera sobre la mort en la seua obra i relaciona aquest fet personal amb el plantejament general de *La visita*.
  - 1.3. Explica qui era Joan Fuster i què va representar en la formació intel·lectual de l'escriptora.
2. Fes les activitats següents després de complementar aquestes informacions amb les expressades en una altra entrevista feta a l'autora, http://www.youtube.com/watch?v=8JNUCBtq_Ig (7:29'), arran de la seua presència en la Fira del Llibre de València del 2012 després de la publicació de la novel·la *Un tros de cel* (2012).
  - 2.1 Indica el percentatge de personatges masculins i femenins en l'obra d'I.C. Simó i comenta les preferències pel que fa al gènere dels seus protagonistes.
  - 2.2. Cita les lectures que més han marcat l'escriptora, també les d'autors estrangers.
  - 2.3. Digues quin escriptor va animar l'autora a escriure la seua primera novel·la (*Júlia*) i quins van ser els seus motius.
  - 2.4. Defineix què és una novel·la biogràfica i copia el títol del llibre que sobre una dona real estava escrivint l'escriptora.

B. COMPRENSIÓ LÈXICA

---

1. Anota cadascuna de les paraules següents, que han aparegut a *La visita*, davant de la definició corresponent.

Setciències, feminista, estabornir, sorrut, desdeny, empatollar, delirar, fase d'acceptació, burka (burca), emèrit, rondinar, morfina, societat acadèmica, anarquista, fase de negació, prescripció facultativa.

.....: Partidari de l'anarquisme, de la doctrina politicosocial que preconitza la llibertat total de l'home i la desaparició de l'estat i de la propietat privada.

.....: Vestimenta tradicional que porten algunes dones de certs països musulmans (especialment l'Afganistan i en zones de l'Iran i del Pakistan) que, basant-se en una interpretació estricta del codi islàmic del vestit, les cobreix completament en públic.

.....: Estar en deliri, en excitació nerviosa més o menys transitòria que es caracteritza per un grau determinat d'incoherència i de confusió mental.

.....: Menyspreu.

.....: Dit de la persona que, una vegada es veu retirada del seu càrrec, en conserva el grau i els honors.

.....: Dir coses o fer-les sense solta, embrollades i sense sentit.

.....: Fer perdre els sentits a causa d'un colp violent o una impressió destacada.

.....: En un dol, quan en el procés psicològic del subjecte s'incorpora la desaparició al procés vital.

.....: En un dol, quan en el procés psicològic del subjecte no s'accepta la pèrdua i aquest no manifesta una reacció a la mateixa.

.....: Persona que defensa la igualtat política, econòmica i jurídica de la dona respecte a l'home.

.....: Principal alcaloide de l'opi que s'usa com a estupefaent i com a analgèsic de dolors intensos.

.....: Acte professional del metge que consisteix a receptar una determinada medicació o indicar un tractament determinat per al pacient.

.....: Murmurar manifestant desgrat, malcontentament o disconformitat amb allò que es té al davant.

.....: Consideració despectiva de la persona que presumeix de saber molt.

.....: Entitat o conjunt de persones que esdevenen experts en un camp concret del coneixement.

.....: Persona tancada de caràcter i poc tractable.

C. SOBRE LA INTERRELACIÓ DE LLENGUATGES

---

1. El teatre contemporani incorpora diversos elements procedents d'altres llenguatges com els musicals, audiovisuals i plàstics. Localitza a *La visita* les citacions referides als aspectes següents i anota-les a la casella corresponent:

Citacions musicals	Compositors	Peça musical
1	J. S. Bach	Cantates
2		
3...		

Altres citacions	Títol	Personatges/ actors
1 Cinema		
2		
3...		

2. Aclareix, segons la teua opinió i amb exemples, per a què l'escriptora hi incorpora aquestes referències: per a ajudar a entendre com són els personatges, els seus gustos, el treball al qual es dedicaven anteriorment, etc.
3. Imagina't que hagueres d'incloure en *La visita* altres referències. Digues quines serien i per què en el cas de:
  - a) Alguna peça musical o cançó que servira per definir els protagonistes.
  - b) Una pel·lícula que poguera esmentar Andreu, atenent als seus coneixements del món clàssic, i alguna altra que podria citar Sofia..

D. SOBRE EL CONTINGUT: ARGUMENT, TEMA, TÍTOL...I

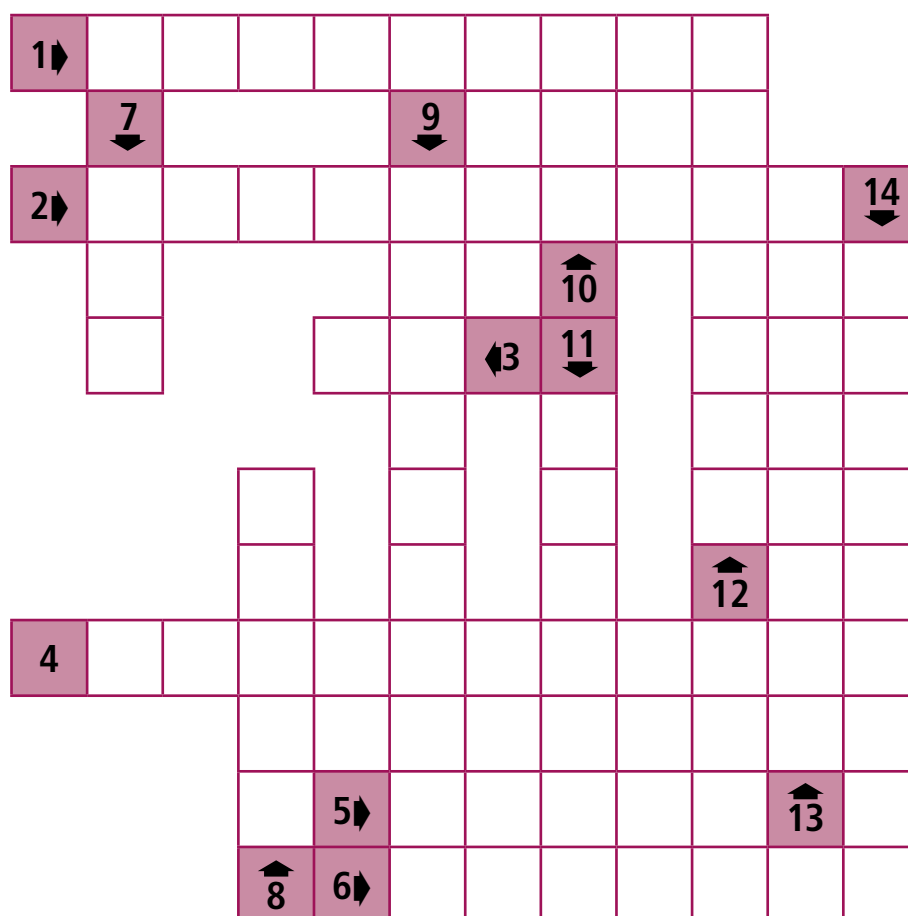
1. Els personatges de l'obra viuen en una situació que els manté en tensió.
  - a) Escriu un resum general del que passa a *La visita*.
  - b) Dels fets o aspectes anteriors, digues els que et resulten més importants.
  - c) Comenta si tots, o alguns, et resulten versemblants o inversemblants, i justifica per què els qualifiques així.
  - d) Valora la convivència dels personatges, tot descrivint les circumstàncies internes i externes que la dificulten o la faciliten.

2. La visita, com a obra de teatre, és ficció, producte de la imaginació de l'autora, encara que s'haja pogut inspirar en la vida real. Tenint en compte això:
- Diferencia els fets que passen en la realitat ficcional de l'obra (acció externa), dels que passen en la ment dels personatges (acció interna).
  - En les accions internes, diferencia, si n'hi ha, les reflexions, les evocacions dels fets passats i les imaginacions o fabulacions presents.
  - Explica quan, com, per què... els lectors sabem que, dins la realitat ficcional de l'obra, es tracta de projeccions o imaginacions d'un personatge i no de fets reals.
3. En l'obra se citen els noms propis de topònims i entitats següents. Indica en quin país o ciutat es troba cadascú i l'acció concreta que hi té lloc:

Topònim o entitat	País	Acció
Berkeley		
Tutalcala		
El Palau de la Música		
L'Hort de les Oliveres		
L'Institut d'Estudis Catalans		
L'Amazones		

4. Després de llegir la introducció i l'entrevista a l'autora, fes les activitats següents:
- Enuncia en poques paraules el tema principal de *La visita*, de manera que quede ben clar quins conceptes, valors o actituds s'hi enfronten i a quin resultat s'arriba.
  - Aclareix, al teu parer, quines idees ha volgut transmetre Isabel-Clara Simó: amb quina intenció ha escrit l'obra, què hi vol demostrar-nos o ensenyar-nos.
5. Consulta en un diccionari el mot «mort» i fes les activitats següents:
- Digues quantes definicions hi dona de la paraula i a quin àmbit pertany cadascuna.
  - Copia algunes definicions: la que et sembla més clara, la que et resulte menys comprensible, la més coneguda per a tu i la més desconeguda. Justifica la tria.
6. Cita 5 paraules del camp lèxic de la mort i:
- Posa-les en comú amb els teus companys i confeccioneu una llista amb els termes no repetits.
  - Feu una altra llista amb els mots repetits, ordenant-los de major a menor freqüència.
  - Esbrineu i comenteu en grup les possibles causes de la major o menor aparició de cada mot.

7. Emplena els quadres buits amb les paraules corresponents, segons les definicions exposades. Para atenció a la direcció de les fletxes:
1. Mort provocada amb mitjans adequats en un malalt terminal per tal d'evitar-li sofriments o una qualitat de vida considerada degradant.
  2. Acció de fer desaparèixer, fer malbé, acabar amb una construcció.
  3. Prefix grec que significa fora, de fora o fora de.
  4. Persona o element que no desapareix, que no mor.
  5. Principi vital dels éssers vivents i que desapareix amb la mort.
  6. Missa de difunts que ha servit de base per a diverses peces de música clàssica.
  7. Aflicció causada per la mort d'una persona estimada.
  8. Mort ressuscitat per mitjans màgics.
  9. Assumir un nou cos després de la mort.
  10. El conjunt de totes les parts materials que constitueixen l'organisme humà.
  11. Recipient de formes diverses, emprat especialment per a guardar les cendres d'un mort després de la seua incineració.
  12. Persona que es mata a si mateix.
  13. Desaparició d'una espècie que presenta una línia evolutiva determinada.
  14. Inscripció sobre mausoleus o làpides de cementiri per a homenatjar les persones que hi són sepultades.

8. L'Andreu està traduint el *Fedó*, el diàleg platònic que s'ambienta en les últimes hores de la vida de Sòcrates abans de ser executat i en el qual el filòsof grec conclou que la destrucció afecta el món material però no l'ànima ni el món de les idees.
- Cita i comenta els fragments i els elements o aspectes de *La visita* en què, com plantejava l'ideari socràtic, la mort es concep com un final del cos físic però que no afecta a la pervivència de l'art i de les activitats que la persona ha realitzat en vida.
  - Exposa la teua opinió sobre els plantejaments socràtics al voltant de la pervivència, després de la mort, d'allò que les persones fan en vida.
9. Explica el sentit del títol, *La visita*, en relació amb els fets, el tema, la intenció de l'autora...

E. SOBRE ASPECTES FORMALS

1. Exposa les raons per les quals determines el gènere teatral de *La visita*: comèdia, tragèdia, drama.
- Demostra si en aquesta obra predominen els moments còmics o els tràgics.
  - Assenyala els moments que et resulten especialment tràgics i altres en què et sorgisca la rialla o el somriure propi de la comèdia.
2. La ironia consisteix a donar a entendre el contrari d'allò que es diu. Llig el diàleg següent (pàgina 53) i fes les activitats:
- ANDREU. No diguis això, que a tu bé que te'n deixen escoltar, que no n'estàs contenta?
- SOFIA. Sí, molt. Mira'm i veuràs com em surt l'alegria per les costures. Ara em deixareu ballar, també. Mira: em faré ballarina.
- Explica els dos significats del que diu Sofia: el valor denotatiu, el que tenen les seues paraules si les agafem al peu de la lletra, sense ironia, i el connotatiu, el que vol dir i entenem gràcies al context i a la intenció amb què les diu.
  - Busca a *La visita* tres situacions semblants en les quals els personatges tracten amb ironia les seues circumstàncies o les d'altres personatges i explica el seu significat denotatiu i el connotatiu dels parlaments corresponents.
3. Amb la ironia se sol relacionar el sarcasme, com a burla més mordaç i cruel, amb la qual s'ofèn o es maltracta els altres.
- Determina, de forma raonada, si al diàleg següent hi predomina la ironia o el sarcasme.
- SOFIA. Treballar? Companyia? A tu el grec t'està afectant. Que no estàs retirat? Que no ets un jubilat? Que algú t'ha demanat que tornis a traduir Plató? Alguna editorial? Alguna Universitat? Eh, setciències?

ANDREU. No cal insultar, eh? Per començar sóc catedràtic, jo.

SOFIA. Jubilat!

b) Sofia qualifica al seu marit de «setciències» i «jubilat», explica si amb això vol o no atacar i ridiculitzar la seua activitat i la seua categoria o situació laboral.

4. Extrau de l'obra intervencions de Sofia i/o d'Andreu que, a més d'ironia i sarcasme, transmeten sentiments d'insatisfacció, resignació, còlera, amenaça, fàstic vital, decepció, menyspreu, amor, odi...
5. Defineix amb les teues paraules què és una acotació teatral.
6. Les acotacions poden classificar-se segons la forma (internes als diàlegs o externes; generals o particulars) i segons la informació que aporten (sobre l'espai, el temps, les accions, els moviments o els gestos dels personatges: com son, trets del seu caràcter, com parlen i formes de dir algunes frases, el vestuari, els sons, la il·luminació,...).
  - a) Cita exemples del text per a cada cas, sobretot d'aquelles que aporten una ampliació de la descripció dels personatges en referència al seu estat d'ànim o a la seua concreció psicològica.
  - b) Valora com poden arribar a ser de necessàries les acotacions a l'hora de representar l'obra o per a donar-nos dades sobre com es comporten els personatges.
  - c) Demostra raonadament i amb exemples si, en el cas de *La visita* i pel que fa a la quantitat, en falten, en sobren o en són suficients.
  - d) I pel que fa a l'extensió i la informació que aporten? En falta, en sobra o n'és suficient?
7. Pel que fa al ritme i progressió de l'acció:
  - a) Comenta en quins moments de l'obra l'acceleració és positiva i en quins és negativa i com es marca, lingüísticament, l'avanç de l'acció.
  - b) Valora si l'obra t'ha resultat àgil o lenta i pesada. Justifica la teua valoració i explica què llevaries o afegiries, en el cas que penses que caldria millorar-la.
8. Calcula i aclareix quan de temps dura la representació i quan de temps la història representada.

F. SOBRE ASPECTES DISCURSIUS

---

1. Escriu un relat breu on narres els fets que ocorren en l'obra de teatre. Has de contar els esdeveniments en tercera persona, tot alternant les informacions que tens dels dos personatges principals. Has de seguir l'ordre cronològic lògic de la història.

2. Escribe un monòleg en primera persona, des del punt de vista de Sofia, on expresses la visió de la realitat segons ella la concep.
3. La llengua parlada es distingeix de l'escrita per l'ús d'uns recursos expressius molt característics:
  - a) Busca en el text i copia exemples d'aquests recursos propis de l'expressió oral: diferents entonacions, refranys o frases fetes, renecs o exclamacions, frases inacabades, contradiccions o rectificacions, totals o parcials, sintagmes desordenats, anacoluts o construccions sintàctiques incompletes o defectuoses, repeticions, ús de paraules inusuals en la llengua escrita...
  - b) Busca en el text i copia exemples de recursos literaris usats per l'autora: comparacions, metàfores, onomatopeies...
4. Comenta les possibles diferències entre el llenguatge utilitzat en les acotacions i l'usat en els diàlegs.
5. Cadascuna de les expressions remarcades té un significat literal i un de figurat segons el context en què es troba. Explica'ls ambdós amb les teues paraules.

Exemple: **Endrapar**.

Significat literal: Aplicar drap a la superfície d'un objecte.

Significat figurat, familiar: Menjar voraçment.

Paraules o expressions.

Ahir vas **endrapar** com una dona. / Volia una boda amb tota la **prosopopeia** / **S'ha acabat el bròquil** / amb els *Diàlegs de Plató* s'havia de començar de bell nou. Però **a pèl** / **Tossuda com una mula** / **Posa la pell de gallina** / Sempre tindràs una mica de **senyor Esteve** / **Ets una marujona, Andreu!** / Fins que va conèixer **al daixoneses** de l'Ernest / Les dones, quan **anem ben servides d'aquí baix, brillem**.

6. Anota en cada fragment a quin nivell de parla correspon segons el grau de formalitat que presenta (familiar-oral, estàndard i literari-culte). Explica després els motius de la teua elecció:

Registre lingüístic	Fragment de l'obra
	Puafff! El metge!
	Avui està així tot el dia. Remugant, queixant-se, burxant.
	Mira que ets carallot.
	En molts altres casos veiem l'ànima oposar-se a la tirania.
	Eh que és maco?
	Morí, tristíssim, en morir el gos, amarg exemple de fidelitat, lladrant sis dies d'agonia íntegra.
	No has de bufar, ni fer anar la manxa ni res. Paf! i ja està.
	Ningú no es mor quan vol, sinó quan li toca.
	Oh, tu, mal ensenyat! Et sembla digne entrar davant el pare en el sepulcre?

G. SOBRE APLICACIONS ESCÈNIQUES

1. Imagina que ets el director o la directora a la qual li encarreguen el muntatge de *La visita* i, per ajudar els actors en el procés de creació dels personatges sense deixar de ser fidel a la història i al punt de vista de l'escriptora, explica al teu quadern de direcció els aspectes següents:
- Caracterització general dels personatges: sexe, edat, caràcter, nom, situació personal i professional, aficions, etc. Hauràs d'escriure un retrat, real o caricaturitzat, de cadascú a partir de les informacions que sobre ell o ella s'han donat a l'obra. En aquest retrat han de quedar reflectits el seus trets físics i psíquics més significatius i l'evolució, si n'hi ha, del caràcter, l'estat d'ànim, la relació amb els altres...
  - Aspecte físic: pentinats, maquillatge, etc.
  - Caracterització corporal: moviments, gesticulació, forma de caminar, tics i altres accions que els diferencien.
  - Trets lingüístics diferencials: veu, accent, entonació, forma de parlar...
  - Com aniria vestit cada personatge, tot tenint en compte si cal que canvie de vestuari al llarg de l'obra i com es caracteritzaria en cada ocasió. Cal que descrigues per escrit què portaria i com serien aquestes peces, inclosos també altres possibles objectes o complements caracteritzadors: barrets, mocadors al cap, ulleres, sabates, bastó, joies o ornaments...

- f) D'acord amb el que acabes d'explicar per escrit, dibuixa els figurins de les peces d'aquest vestuari que et resulten més significatives.
- 2.** Justifica l'elecció dels actors o de les actrius per a cada paper. Imagina que pots comptar amb els companys i les companyes de classe o amb els professionals que consideres més adients en cada cas.
- 3.** *La visita* té un espai escènic únic i tancat, l'habitació on l'Andreu ha fet posar un parell de llits per evitar el desplaçament de la malalta.
- a) Fes un llistat amb tots els elements i objectes que se citen en les acotacions i en els diàlegs.
  - b) Completa la llista amb aquells que, tot i no estar citats al text, ajudarien a caracteritzar l'espai.
  - c) Fes el dibuix de l'habitació on transcorre l'obra amb tots els elements i objectes que has inclòs en la llista anterior.
  - d) Busca i pren nota de les al·lusions a espais evocats exteriors a l'habitació i digues què representen aquests espais per a cada personatge.
- 4.** Proposa la música, els efectes sonors, la il·luminació, etc. que podria ajudar a crear l'ambient adient a la història i a les diferents situacions que s'hi representen. Justifica les teues propostes.

Propostes didàctiques referides al llibre
La visita (ISBN: 978-84-9026-071-5)

© Edicions Bromera, SL
Apartat de correus 147 - 46600 Alzira
www.bromera.com

© Carles Cortés

Isabel-Clara Simó (Alcoi, 1943) ha demostrat una gran versilitat al llarg de la seua sòlida carrera literària com a novel·lista, periodista, assagista... Després de l'èxit de *Còmplices* –també publicat en «Bromera Teatre»–, la prestigiosa autora de *Júlia*, *La innocent* i *Dones*, entre molts altres títols, fa una nova incursió en el gènere teatral amb *La visita*.

És la mort el final de tot, o més aviat el començament? Tractada amb humor i tendresa, però també dramàticament, la mort és protagonista de *La visita*, juntament amb una parella de vells que assisteixen a la tragèdia inevitable de qualsevol vida. Tot el dolor del món i alhora tota la rebel·lia es condensen en aquest text que ens ofereix un retrat ple de sarcasme i humanitat del pas del temps i del castell de cartes on naufraguen totes les vanitats.

edicions
bromera

www.bromera.com
edicions

bromera

